

Fronteres invisibles: entre súbdits i ciutadans⁽¹⁾

Per Lluís Serrano Jiménez^(*)

Resum

La comunicació planteja una mirada al poder polític en l'àmbit local. És un assaig que exposa la dificultat i la impossibilitat –la frontera– de molts sectors per ser conscients i exercir els drets inherents a tot ciutadà. Es remarca també la continuïtat de les dinàmiques, heretades de la cultura, la història i, sobretot, del període de govern franquista. Pobles i nuclis rurals, allunyats dels centres de poder principals, desenvolupen un caciquisme poderós i unes determinades pràctiques allunyades del sistema jurídic estatal. En apèndix es presenten els resultats electorals dels municipis altempordanesos entre 1979 i 2007 i algunes observacions que es troben a la base del treball.

Paraules clau

Política local, democràcia imperfecta, pràctiques de clientelisme, caciquisme, 1979-2007

Abstract

The article proposes an observation of political power on the local level. The purpose is to expose the difficulty and impossibility -the frontier- of many groups to be conscious and to exert their rights as citizens. Also pointed out is the continuity of dynamics that have been inherited from culture, history and, especially, from the Franco regime era. Villages and rural vicinities, distant from the centres of power, develop strong mechanisms of string-pulling and certain practices unrelated to the official legal system. The appendix presents electoral outcomes of municipalities in the Alt Empordà region between 1979 and 2007 and some observations on which this article is based.

Keywords

Local politics, imperfect democracy, string-pulling practices, 1979-2007

*. Centre de Recerca d'Història Rural (Institut de Recerca Històrica) de la Universitat de Girona.

1. Algunes de les continuïtats quant a les eleccions municipals de la comarca, podrien explicar-se, en part, per les pràctiques polítiques descrites en la present comunicació. En aquesta redacció, simplement, es localitza un problema i s'intenta explicar-lo.

Has de callar.
No vull que un dia vagi a l'ajuntament i l'alcalde
no vulgui *firmar-me* qualsevol "paper"⁽²⁾

INTRODUCCIÓ

Aquest treball no descobreix res, però posa sobre la taula certs aspectes del poder i la cultura política en l'àmbit local. La comunicació pretén ser un assaig, una mirada que potser un antropòleg o sociòleg podria haver tractat amb més encert i delicadesa. Trobar la qüestió a relacionar no ha estat fàcil, i és producte de molts de dies de reflexió per així poder participar d'una forma original en el congrés "El fet fronterer. Fronteres, relacions, intercanvis. Visions de les fronteres des de l'Empordà". Finalment, sembla que hem pogut veure un element d'anàlisi. Els ítems a estudiar, en un principi, són les fronteres al llarg de la història, associades a les organitzacions polítiques o estats, les parròquies i universitats, fronteres marítimes i terrestres. Certament, és un tema que dona per molt, especialment a la nostra terra que, per la seva situació geogràfica, és filla i producte del fet fronterer.

Els àmbits proposats per l'Institut d'Estudis Empordanesos repassen totes les etapes històriques i també suggereixen les fronteres en la prehistòria. D'aquest període penso en la disposició dels dòlmens i menhirs, molts, a prop dels actuals límits municipals. Aquestes representacions culturals del neolític tenen a veure amb la cosmovisió i les creences –fruit de la interrelació amb el medi natural– d'aquesta societat agricultora i ramadera. Aquest fet porta a pensar en un altre tipus de fronteres: les culturals, en tota la seva extensió. Cultura és tot el que aprenem, és el que sorgeix de l'adaptació d'un grup humà al medi natural i l'organització política que pren o practica. És la particularitat, l'atribut, la construcció d'una manera de viure i treballar la terra. És l'arquitectura tradicional, són les restes constructives, són les expressions jurídiques, lingüístiques i socials.

En el procés reflexiu circularen molts temes interessants com poden ser els límits municipals i la seva representació simbòlica en les fites. El reconeixement de "los mojones" en alguns períodes històrics, finals del segle XIX i primer terç del segle XX, es convertia en una "festa" i un ritual que ajudava a la cohesió veïnal interior i a les bones relacions amb els habitants

2. Comentari generalitzat i comú en molts pobles empordanesos.

i les autoritats dels pobles veïns. Una qüestió també d'un interès remarcable són les fites entre finques particulars, les parets de pedra seca que separen, priven i marquen uns drets de propietat exclusius que, amb el temps, varen esdevenir excloents i que l'estat liberal va consagrar i els va convertir en propietat privada. Els tancaments de terres, que es varen reproduir a cada municipi, venien a reafirmar uns usos i excloure'n uns altres: com els comunals o l'entrada del veí que podia posar en perill certes produccions agrícoles, o bé posar en dubte el domini d'una determinada terra. Avui dia els tancaments tornen a ser objecte de preocupació quan els nous propietaris, vinguts majoritàriament d'un medi urbà, tanquen amb malles metàl·liques les finques rústegues o urbanes trencant l'harmonia que poden tenir les parets seques, una nova manera de marcar els límits i "fronteres", de reprivatitzar les terres.

Les "fronteres" i divisions són múltiples: les parròquies, el municipi, el partit judicial, la província, les àrees de caça o les jurisdiccions i organització de les forces policials per citar-ne algunes. La presència d'aquest funcionariat va tenir un impacte important en la població local i no només per perseguir el contraban, un altre gran ítem de la frontera. La confraternització d'aquests carrabiners, policies i guàrdia civils va portar, en molts casos, a matrimonis amb la població local que varen donar també un toc específic i particularitat en la composició i origen dels veïns.

També podríem parlar de les "mugues" o fites frontereres que encara són reconegudes cada any per les autoritats municipals i policials dels estats nacionals espanyol i francès. Aquest fet pot ser vist com un acte folklòric però també és viscut com una imposició d'Espanya i França. L'acte pren així un simbolisme dolorós pels qui veuen en aquesta trobada l'escenificació de la divisió de Catalunya. És reviu la divisió del tractat dels Pirineus de 1659, una partició que no es va materialitzar formalment fins al segle XIX i que va mutilar una suposada "unitat nacional" d'un territori amb una identitat lingüística pròpia.

Així doncs, intentaré parlar d'un altre tipus de fronteres, unes línies divisòries que existeixen però no es veuen a simple vista. Exposaré, potser divagaré, sobre la dificultat o impossibilitat d'amplis sectors de població de ser conscients dels seus drets com a ciutadans i que cauen, formen part o es deixen portar per les xarxes de relacions i interessos que afloren a cada municipi, obviant i arraconant l'interès general i la legislació més bàsica que garanteix la defensa de la república, vull dir la *Res publica*, la cosa pública. Aquestes fronteres esdevenen un mur infranquejable, invisible i són la causa de dolor, incomprensió, malentesos i violència, no necessàriament física.

En l'estructuració política dels municipis a part de la formal, la constitució d'un ajuntament de regidors i unes normatives que en regulen l'ús, hi ha una relació i correlació de forces que juguen de manera subterrània i informal que estan inserides en la cultura i que han estat fomentades, apreses i transmeses, en moltes ocasions, a les noves generacions. Aquestes relacions polítiques informals fan que molts de pobles estiguin, encara avui i potser per molt de temps, entre el caciquisme i la democràcia. En aquesta comunicació em proposo examinar el poder en l'àmbit local, les seves repercussions socials i l'aprofitament i foment d'aquest tipus de fronteres a través del clientelisme polític.

LA FRONTERA ENTRE EL CACIQUISME I LA DEMOCRÀCIA

Salvant les distàncies, potser abismals, i tot recordant Maquiavel, intentaré ser concret, precís i anar directe a la veritat efectiva de les coses. Molts pobles de l'Empordà i les comarques gironines tenen una població molt envellida. Durant el segle XX es varen registrar caigudes de població importants, constants i permanents. Aquests canvis demogràfics venien, bàsicament, provocats pels canvis en el món agrari. La despoblació s'ha aturat relativament quan en l'actualitat, alguns joves opten per quedar-se als municipis tot i tenir la feina a fora del municipi i comarca. Tot i aquesta lleu tendència hi ha una franja molt important de gent gran. Aquest fet gairebé sempre representa un vot conservador, sense desmerèixer, que porta inserida la por, el desconeixement profund del sistema per la falta de participació política i, en alguns casos, la ignorància més pregona. Entre algunes de les franges més joves de la població votant, per diferents motius, solem trobar desafecció, abstenció i poca participació.

En els primers anys de la democràcia, alguns partits polítics varen aprofitar les xarxes clientelars, polítiques i de relació preexistents. Aquestes estructures permetien l'accés a un filó de vot conservador que assegurava l'obtenció i el manteniment del poder pel que fa a la política autonòmica. Per estudiar i llegir els moviments polítics en els nostres municipis cal saber que les bases fonamentals del poder en els pobles són les relacions polítiques informals i el control de la informació. Aquests supòsits impliquen fugir del registre escrit i de la prova documental, un enemic que cal esquivar. Cal anar, doncs, al pacte verbal i a la paraula per repartir i vendre favors que seran cobrats a les urnes cada quatre anys i que permetran perpetuar-se. Aquests favors converteixen una societat aparentment democràtica en una

societat del privilegi, de la justícia distributiva i el repartiment desigual que crea divisions entre la ciutadania: *Divide et Impera*. Divisions que són perfectes per impedir una cohesió davant del governant que fixa a la seva conveniència la desigualtat.

Aquestes relacions polítiques informals, moltes vegades, es basen –per exemple– en deixar construir sense permís o fer creure que hi ha una afectació urbanística a la finca o camp corresponent. Després el governant, com a bon actor, pot vendre el favor i deixar fer independentment si l'afectat hi té dret o no. És el *pater familias* qui concedeix la gràcia, la llibertat i el privilegi. Com més base social hagi estat afavorida, més clientela aconsegueix. Amb això també connecta amb la llei del silenci que s'imposa davant certes irregularitats comeses en detriment dels drets públics, com el tancament de camins. És clar, molta gent té coses mal fetes i cal callar i perpetuar el sistema: és el vot captiu.

Un altre dels pilars bàsics per al control i manteniment del poder és la manipulació de l'opinió pública. Per això cal fer-se amb els mitjans de comunicació, siguin escrits o, millor encara, la informació que es difon al bar. El bar sol ser un centre de socialització masculina, sobretot en els pobles. Aquests homes quan arribin a casa portaran notícies a les seves esposes que els esperen a casa. D'aquesta manera es pot informar del que es vol i quan es vol, així com dir coses que no són certes, sobretot seguint una tàctica de “*acoso y derribo*” contra l'oposició. La qüestió és mantenir el poble –o part d'ell– enganyat, i així assegurar-se la reelecció. Cal marginar l'oposició amb calúmnies i mentides per desviar l'atenció i les mirades cap a un altre costat i tenir el camí lliure per cometre, si és el cas, les més grans irregularitats. Aquestes cortines de fum poden resultar molt beneficioses per mantenir-se i desorientar la població. Si ens acostem al perfil de personalitat, en algunes ocasions, els governants poden ser egòlatres i narcisistes en unes representacions que s'acosten a la patologia:

“El narcisista se siente infalible y perfecto; él jamás se equivoca. Si al narcisismo le añadimos además una buena dosis de paranoia (lo cual es habitual), el delirio resultante puede dar lugar a la creación de las más aberrantes conspiraciones para inculpar a otros y ganar tiempo en la escapada de sus desmanes. Frente al discurso con el que se siente herido, el narcisista cierra filas, utiliza la mentira y el insulto en lugar del diálogo, o, lo que es peor, promueve la cruzada contra aquel que cuestiona sus criterios.”⁽³⁾

3. ROVIRA, A., “Los desmanes del narcisista”, *El País Semanal*, 11 de maig de 2007.

El governant pot fer-se amb regidors fidels –*fácilmente manejables*– que no pregunten mai res i que poden permetre i cohesionar un govern de dret però que de fet és unipersonal i unilateral. Aquests són moltes vegades escollits entre els menys preparats intel·lectualment i, a canvi, poden rebre diversos tractes de favor. Despotisme i condescendència. D'aquesta manera es teixeixen o reforcen les xarxes, en alguns casos aprofitant dinàmiques que vénen directament del franquisme,⁽⁴⁾ i que permeten unes bases estables per continuar governant.

A banda de problemes i herències històriques com una feble cultura democràtica i una por intrínseca a una implicació en la vida política, el governant també pot arribar a donar feina a certs sectors de població, si és possible a famílies àmplies que puguin representar bosses de vots importants. D'aquesta manera, aquestes persones es poden convertir en una mena de criats o lacais que, en determinades ocasions, poden propinar amenaces per cohibir i frustrar els qui no poden estar d'acord amb el poder establert. D'aquesta forma defensen el seu benefactor i el seu privilegi. El governant no compra la força de treball, sinó la submissió individual i familiar.

Altres cops d'efecte són els artificis electoralistes per guanyar-se vots i fidelitzar encara més la clientela en operacions de populisme demagògic, com fingir que fan una gran obra pel poble i al darrere hi ha un rerefons econòmic i polític particular. A canvi, per descomptat, silenci, agraïment i submissió política. Cal tenir en compte, també, que això pot tenir una ritualització i un espai concret. Aquest espai pot ser l'església en un ús dels actes religiosos i amb una situació estratègica en els primers bancs per ser el centre de les mirades a qui encapçala la comunitat. El governant ha de semblar religiós encara que no ho sigui.

Així doncs podríem parlar de caciquisme. El diccionari Alcover Moll ho defineix com a “la influència personal abusiva en assumptes polítics i administratius.” Es tractaria d'un caciquisme adaptat als nous temps però que en essència vindria a ser el mateix que va caracteritzar la política espanyola del segle XIX i XX. L'Enciclopèdia Catalana anuncia aquest ordenament com:

4. “El franquismo dio el paso final en este deterioro secular del poder local, dictando en 1955 una Ley que sometía a los Ayuntamientos al pleno control, fiscalización y tutela del Ministerio de la Gobernación (...) Paradójicamente, el mismo centralismo, combinado con la deficiente infraestructura de las comunicaciones, hizo que los pueblos quedasen lejos de los centros del poder oficial y se convirtieran en microcosmos más o menos aislados; se fomentaron así formas específicas de acción política (como el caciquismo) e incluso las ya tradicionales de justicia local, basada más en el propio sistema de valores y relaciones humanas que en el sistema jurídico nacional.” LÓPEZ-CASERO, F., “Identidad, estructura social y desarrollo local”. Dins GÓMEZ BENITO, C.; GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, J.J., *Agricultura y sociedad en la España contemporánea*, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas y Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación, 1997, p. 682.

“Sistema polític pel qual una democràcia parlamentària és falsejada per la manipulació electoral exercida per persones influents, que serveixen d’enllaç entre l’oligarquia que deté el poder i els habitants de llurs localitats.”

Així doncs, ens trobem en aquesta frontera de difícil limitació on els ciutadans dels nostres pobles els costa, per desconeixement i falta d’experiència, exercir els seus drets que, en algunes ocasions, poden ser aconseguits, reclamats o venuts com a favors d’un governant que es pot presentar com a magnànim, en un abús clar de poder i manipulació de la realitat.

La cèlebre divisió analítica entre comunitat i societat de Ferdinand Tönnies i la sociologia contemporània pot ser un element complementari a l’hora d’entendre el fenomen de les “fronteres invisibles” i les lògiques que segueixen. Així doncs, hi hauria una contraposició entre “comunitat” o *Gemeinschaft* i “societat” o *Gesellschaft*. La comunitat, en aquest sentit, és el tipus d’associació en la que predomina la voluntat natural com la tribu, la parròquia o la família. La societat és el tipus de comunitat formada i condicionada per la voluntat racional. La utilització de termes de l’antropologia política ens permet una anàlisi a través dels conceptes propis d’aquesta disciplina. Així doncs, podríem parlar de cabdills i ens referiríem als dirigents d’aquests tipus de comunitats “naturals”.

La política és un camp de forces complex, un camp de confrontació de grups amb interessos contraposats. En aquest espai, un determinat agent polític podrà satisfer el seu interès si s’imposa per davant dels altres però passant i convergint amb altres interessos, aconseguint una base social que li doni suport. Un cop aconseguit el poder o el govern, en moltes ocasions, es tracta, en definitiva, de donar una imatge acceptable davant el poble. El governant aparenta, simula i dissimula:

“(…) Porque ¿entre quién vivimos? Es a saber, entre agudos y maliciosos, y que parecen estar enteramente compuestos de fraudes, mentiras y engaños (...) y por más que muestran con las apariencias ser leones animosos, son en los corazones astutos y cautelosos raposos.”⁽⁵⁾

Aquesta seria una frontera que costa passar. Una frontera en la que l’únic passaport és l’ensenyament i la conscienciació ciutadana des de l’escola i les famílies, dit d’altra manera, l’accés a la voluntat racional a la societat o *Gesellschaft*. Podrà l’assignatura d’Educació per la ciutadania suplir aquesta mancança generalitzada? En els nostres pobles empordanesos, en aquesta part

5. LIPSIUS, J., Justus (1547-1606), *Políticas*, p. 190.

nord-oriental de la península Ibèrica, entre Espanya i França, a la frontera d'aquests estats ara comunitaris, trobem també aquests altres tipus de fronteres. Unes fronteres que són producte de determinades dinàmiques històriques, culturals i d'organització política. Potser l'antropologia ho explicaria millor. Potser, també, caldria enderrocar aquesta frontera i construir una societat millor, més justa, participativa i igualitària, així com més lliure, responsable i equilibrada.

ANNEXOS

Resultats electorals 1979-2007 en % vot vàlid. Elaboració pròpia amb fonts del MUNICAT

http://www10.gencat.net/pls/municat/mun_po1.form_ens

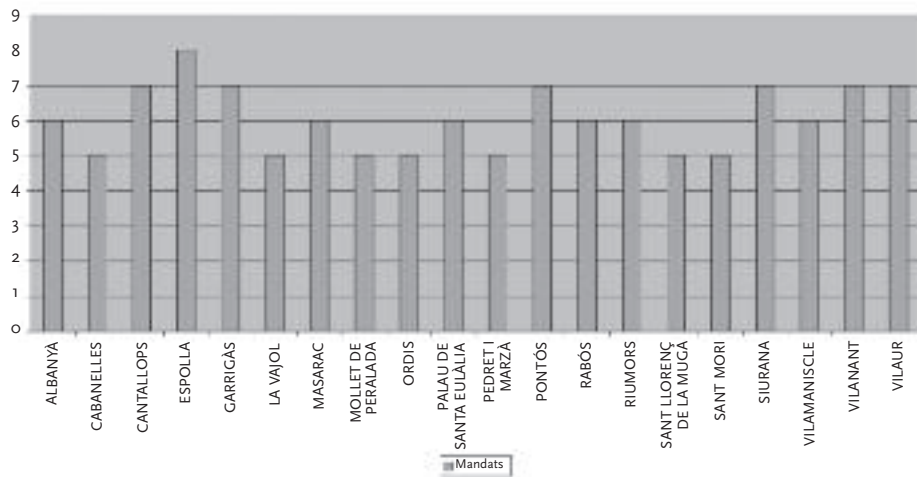
RESULTATS ELECTORALS

	Padró 2007	Cens 2007	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007
Agulana	753	634	IND 96,9	CIU 95,18	CIU 95,12	CIU 96,8	CIU 55,28	ERC 41,58	ERC 68,28	ERC 57,36
Albanyà	137	109	AEC 42,19	CIU 45,61	CIU 50,79	CIU 72,41	CIU 77,01	CIU 84,42	CIU 72,86	PSC 66,27
Avinonet de Puigventós	1.361	1.020	PSC 99,17	PSC	CIU 96,95	CIU 82,58	CIU 57,20	CIU 69,27	CIU 60,28	FCIU 52,76
Bàscara	915	725	CIU 55,08	AEA 66,59	AEA 66,87	AEA 61,03	CIU 71	CIU 63,74	CIU 53,12	FCIU 52,82
Biure	245	202	IND 100	IND 97,83	IND 99,05	CIU 54,6	PSC 53,12	PSC 36,84	PSC 36,09	ERC 39,26
Boadella d'Empordà	228	193	IB 100	PSC 52,55	CIU 68,7	CIU 43,7	CIU 57,32	CIU 67,48	PSC 58,86	ICV 56,34
Borrassà	613	523	IN.BOR. 48,82	CIU 68,10	CIU 94,54	CIU 97,05	CIU 74,35	CIU 80,41	CIU 52,28	FCIU 68,75
Cabanelles	242	187	I.C. 78,67	CIU 69,62	CIU 99,03	CIU 85,90	CIU 64,28	CIU 87,5	PSC 35,53	PSC 62,7
Cabanes	916	667	PSC 59,86	CIU 51,71	CIU 97,01	CIU 68,07	CIU 72,78	CIU 52,95	ERC 68,73	ERC 63,84
Cadaqués	2.806	1.703	CIU 56,08	CIU 65,60	CIU 69,35	CIU 52,69	CIU 62,74	CIU 62,06	ERC 46,86	ERC 52,18
Cantallops	295	242	IND.CAN 100	CIU 71,63	CIU 76,59	CIU 69,35	CIU 68,89	CIU 70,09	CIU 96,32	FCIU 61,66
Capmany	518	284	CIU 99,48	CIU 97,98	CIU 97,9	CIU 98,13	CIU 93,83	CIU 64,64	CIU 69,5	FCIU 76,45
Castelló d'Empúries	10.629	5.369	PSC 55,10	PSC 48,59	CIU 46,6	CIU 54,22	CIU 36,93	UPM 43,24	CIU 34,31	FCIU 32,84
Cistella	242	216	CC-UCD 61	CIU 64,52	CIU 66,93	CIU 51,89	CIU 50,95	ERC 58,25	ERC 63,78	ERC 60,11
Colera	592	489	CIDSMC 37,01	PSC 59,92	CIU 56,84	CIU 59,32	CIU 81,77	CIU 51,58	PSC 54,3	PSC 66,47
Darnius	537	439	CC-UCD 95,83	CIU 53,06	CUP 65,77	C.IND 89,45	CIU 81,39	CIU 47,93	CIU 66,16	FCIU 51,64
El Far d'Empordà	510	386	PSC 61,75	PSC 93,91	PSC 94,44	PSC 68,44	PSC 66,66	PSC 88,17	PSC 95,12	PSC 94,12
El Port de la Selva	947	793	CIU 58,01	CIU 65,96	CIU 63,81	CIU 56,52	CIU 69,91	CIU 73,45	CIU 62,92	FCIU 58,58
Espolla	404	383	CIU 100	CIU 97,56	CIU 91,58	CIU 69,90	CIU 94,47	CIU 88,73	CIU 54,39	FCIU 47,7
Figueres	41.115	26.869	PSC 28,79	PSC 41,71	CIU 42,21	CIU 42,50	PSC 28,56	PSC 39,47	PSC 33,24	FCIU 33,32
Fortià	605	476	CC-UCD 44,88	CIU 56,52	PSC 50,28	PSC 71,71	PSC 87,85	PSC 81,43	PSC 81,09	PSC 63,27
Garrigàs	355	301	LA GER. 70,52	CIU 60,59	CIU 53,57	CIU 59,51	CIU 89,92	CIU 97,46	CIU 95	FCIU 70,87
Garriguella	795	613	IND. GAR. 80,94	CDS 56,62	CDS 65,02	IND. 51,54	PSC 54,06	PSC 55,76	PSC 39,37	FCIU 47,29
La Jonquera	3.075	1.869	CIU 39,47	CIU 49,68	CJ 38,77	CIU 52,79	CIU 50,20	CIU 41,42	CIU 53,85	FCIU 42,57
La Selva de Mar	216	183	CIU 71,07	IND. 74,29	LSM 61,29	LSM 63,06	CIU 74,48	CIU 85,07	CIU 67,46	FCIU 61,44
La Vajol	109	88	ERC 78	ERC 71,43	ERC 15,09	ERC 91,18	ERC 80	CIU 63,76	CIU 47,14	FCIU 54,05

	Padró 2007	Cens 2007	1979	1983	1987	1991	1995	1999	2003	2007
L'Armentera	783	635	PSC 49,90	PSC 59,43	CIU 52,12	CIU 89,31	CIU 85,52	CIU 65,20	CIU 54,60	UA-PM 53,52
L'Escala	9.330	6.323	E.I. 54,86	PSC 37,82	PSC 51,31	PSC 39,10	CIU 37,63	CIU 51,30	CIU 40,57	PSC 35,62
Lladó	605	525	CIU 98,37	CIU 98,88	CIU 96,41	CIU 95,58	CIU 69,20	CIU 81,56	CIU 77,70	ERC 57,72
Llançà	4.862	3.658	CIU 35,56	CIU 53,99	CIU 68,37	CIU 54,96	CIU 50,16	CIU 48,73	CIU 55,03	FCIU 52,38
Llers	1.144	895	CIU 54,18	CIU 97,49	CIU 75,97	CIU 56,39	CIU 51,46	I.U. 33,6	CIU 66,88	FCIU 64,79
Maçanet de Cabrenys	722	651	ERC 71,48	ERC 57,25	PSC 88,64	PSC 70,34	CIU 52,08	PSC 51,18	CIU 55,82	FCIU 66,94
Masarac	269	213	AESM 54	CIU 63,98	CIU 96,99	CIU 54	CIU 98,51	CIU 83,33	CIU 60,61	IDM-V-PM 52,84
Mollet de Peralada	174	140	CC-UCD 91,59	IN-MO 94,85	CIU 85,85	CIU 65,49	CIU 67,24	CIU 44,32	CIU 58,41	FCIU 52,48
Navata	1.023	711	PSC 58,79	CIU 66,17	CIU 67,89	CIU 88,76	CIU 94,53	CIU 87,14	CIU 62,24	FCIU 59,19
Ordís	366	288	AEC 59,51	CIU 99,21	CIU 72,36	CIU 75,71	CIU 61,53	CIU 52,76	PSC 55,38	PSC 59,75
Palau de Santa Eulàlia	95	84	CONCORDIA 67,44	CIU 54,55	CIU 20,45	CIU 97,06	CIU 92,72	CIU 85,96	CIU 60,71	GIPSE 51,52
Palau-saverdera	1.300	977	CIU 42,33	PSC 43,53	CIU 66,02	CIU 65,69	CIU 63,41	CIU 66,22	CIU 56,82	FCIU 59,72
Pau	568	393	UCD 50,26	NE 54,64	IND.PAU 64,36	CIU 68,45	CIU 88,74	CIU 81,87	CIU 58,57	FCIU 63,08
Pedret i Marzà	172	131	IND. 51,72	CIU 67,09	CIU 63,16	CIU 46,84	CIU 58,16	CIU 56	GIMS 48,08	GIPMI 62,83
Peralada	1.693	1.260	UIP 48,16	UIP 59,71	UIP 65,86	UIP 71,96	UIP 69,87	UIP 64	UIP 50,57	UIP 30,58
Pont de Molins	440	404	UDI 53,30	UDI 65,20	CIU 97,90	CIU 99,21	PSC 67,41	PSC 75,51	PSC 52,10	PSC 41,71
Pontós	201	198	UCD 100	CIU 73,08	CIU 78,76	CIU 59,09	CIU 60,86	CIU 54	CIU 61,39	FCIU 55,62
Portbou	1.307	1.211	E.PORT. 54,69	I.P. 49,25	CIU 46,97	PSC 45,72	CIU 62,62	UPI 44,76	CIU 51,26	FCIU 44,48
Rabós	182	147	UCD 55,07	CIU 43,75	CIU 77,38	CIU 79,22	CIU 72,41	CIU 69,89	CIU 53,51	GIPR-AM 55
Riumors	189	166	UCD 69,91	CIU 59,81	CIU 74,75	CIU 71,43	CIU 69,44	CIU 62,04	CIU 69,29	PSC 45,59
Roses	18.139	10.837	PSC 39,33	PSC 46,18	PSC 40,43	PSC 34,73	CIU 45,23	CIU 47,57	CIU 47,54	FCIU 31,44
Sant Climent Sescebes	503	396	CIU 81,56	CIU 62,76	CIU 97,14	CIU 99,18	CIU 75,74	CIU 62,84	CIU 93,24	FCIU 91
Sant Llorenç de la Muga	215	189	AELF 45,59	CIU 51,58	CIU 63,44	CIU 51,02	CIU 60,55	CIU 55,12	PSC 43,94	FCIU 50
Sant Miquel de Fluvià	710	547	AISM 100	IND. 98,37	PSC 72,31	PSC 96,05	PSC 76,20	PSC 65,09	ISM 62,57	PSC 61,10
Sant Mori	163	146	CIB 59,09	IND.61,04	CIU 60,53	CIU 60,87	CIU 54,02	CIU 61,70	CIU 48,06	VEINS-EPM 39,34
Sant Pere Pescador	1.878	1.144	PSC 63,41	PSC 60,15	ERC 41,25	ERC 41,56	CIU 52,02	CIU 60,47	CIU 63,16	ISPP-AM 46,72
Santa Llogaia d'Alguema	310	240	UCD 71,18	CIU 71,10	CIU 51,37	PSC 55,45	PSC 53,42	PSC 56,25	PSC 60	FCIU 53,37
Saus	760	591	AISC 97,19	CIU 59,55	CIU 44,16	CIU 90,07	CIU 47,93	CIU 75,15	GI-EPM 53,40	GI-EPM 55,80
Siurana	205	144	IND.SIUR. 57,14	CIU 59,26	CIU 77,27	CIU 67,01	CIU 82,85	CIU 63,22	CIU 61,29	FCIU 46,15
Terrades	266	228	UCD 35,17	CIU 51,76	CIU	CIU 47,19	IT 48,73	CIU 51,33	CIU 49,69	FCIU 55,81
Torroella de Fluvià	556	391	PSC 100	PSC 94,81	PSC 68,16	PSC 97,71	PSC 94,95	PSC 68,11	PSC 64,37	PSC 64,60
Ventaló	725	556	CIU 61,90	CIU 50,34	CIU 78,43	CIU 57,23	CIU 51,19	CIU 43,90	CIU 35,71	PSC-PM 49,12
Vilabertran	844	676	C.P. 64,29	I.V. 71,16	CIU 99,65	CIU 97,95	CIU 80,16	CIU 70,87	CIU 47,69	ERC 63,96
Viladamant	440	356	PSC 96,28	IND. 53,91	PPCG 86,56	CIU 65,45	CIU 69,33	AE-V 49,34	IPV-PM 54,83	IPV-PM 60,87
Vilafant	5.193	3.958	CC-UCD 53,39	PSC 56,51	CIU 40,57	CIU 48,14	CIU 30,56	CIU 72,24	CIU 40,17	FCIU 39,57
Vilajuïga	1.117	864	CC-UCD 51,88	PSC 59,46	PSC 57,27	CIU 26,27	ERC 42,82	ERC 40,07	ERC 47,43	ERC 63,08
Vilamacolum	293	218	IND. 98,72	PSC 60,57	PSC 96,30	CLL 97,78	CIU 66,86	CIU 73,61	PSC 75,45	PSC 75,93
Vilamalla	1.106	841	CC-UCD 53,99	CIU 50,20	CIU 70,66	CIU 66,92	CDS 39,87	CIU 35,55	CIU 45,47	FCIU 62,54
Vilamaniscle	172	119	IND. 83,72	IND. 82,26	CIU 80,36	CIU 60,23	CIU 61,53	CIU 70	CIU 68,92	FCIU 45,63
Vilanant	328	276	CC-UCD 66,67	CIU 100	CIU 95	CIU 95,89	CIU 98,76	CIU 86,02	CIU 53,98	FCIU 36,36
Vila-sacra	508	386	CC-UCD 37,07	CIU 58,69	CIU 93,26	CIU 91,77	CIU 91,46	CIU 82,91	CIU 89,18	PPV-PM 81,17
Vilaur	142	114	IND.-VILAU 55,88	CIU 70,49	CIU 72,41	CIU 68,66	CIU 74,24	CIU 69,01	CIU 79,76	FCIU 62,65

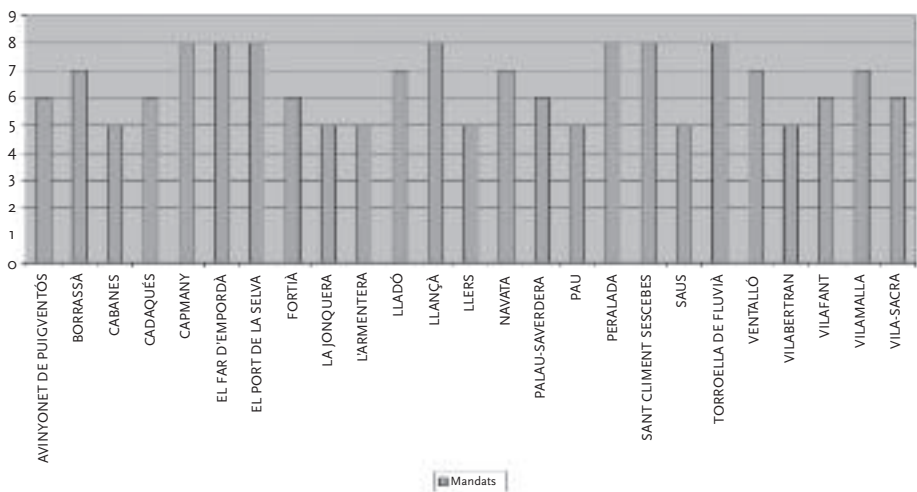
Gràfic 1

Continuïtats
Municipis < 500 hab. amb 5 o més mandats

Gràfic 2

Continuïtats
Municipis > 500 hab. amb 5 o més mandats

Comentaris quadres i gràfics

En el quadre de resultats electorals podem veure les seqüències polítiques dels 68 municipis de l'Alt Empordà de 1979 a 2007. Entre aquests, 45 registren més de 5 mandats pel que fa al partit polític guanyador en percentatge de vots vàlids. Aquestes continuïtats són representades en els gràfics entre pobles de menys i més de 500 habitants. D'entre els municipis de < 500 habitants, 20 dels 29 mantenen el color polític almenys en cinc vegades consecutives. Entre els 39 ajuntaments de més de 500 habitants en trobem 25 amb fidelitats a unes determinades sigles. En el quadre també observem una certa disminució de percentatge de vot vàlid del partit hegemònic a mida que ens acostem als dos darrers enfrontaments electorals. A partir de 1999, 2003 i 2007 hi ha una lleugera tendència al canvi produïda, en certa manera, per la desaparició física d'una determinada generació.

Cal dir que entre els 45 municipis on es donen o s'han donat aquestes persistències electorals de més de cinc mandats, quaranta són de CiU, tres del PSC, un d'ERC i un d'un partit independent. En aquestes perseverances no s'han tingut en compte els partits independents que es presentaren el 1979 i que foren l'embrió de posteriors continuïtats personals o de partit.

BIBLIOGRAFIA

- GIDDENS, Anthony, *La constitución de la Sociedad*, Buenos Aires, Amorrurtu editores, 1991.
- GIDDENS,, Anthony, *Sociología*, Madrid, Alianza Editorial, 2004.
- LIPSIO, Justo, *Políticas*, Madrid, Tecnos, 1997.
- MACHIAVELLI, Niccolò, *Tutte le opere; a cura di Mario Martelli*. Firenze, Sansoni, 1992.
- ROUSSEAU, Jean Jacques, *El contrato social: o principios de Derecho Político*, Buenos Aires, Editorial Losada, SA, 2003.
- WEBER, Max, *Economía y Sociedad*, México, Fondo de Cultura Económica, 1969 [1922, 1956].
- YANINI MONTES, Alícia, *El Caciquisme*, València, Alfons el Magnànim, 1984.

